

чити певні права національного кіномистецтва. Воно має розвиватися за правової, економічної, політичної підтримки держави. Інакше кіно не виживе. Інакше на екранах будуть йти фільми невідомо звідки, сумнівної якості, ні для душі, ні для розуму. А своє кіно втратимо. Втратимо талановитих режисерів, які або відійдуть зовсім, або дискваліфікуються, змінять професію. А відновити це буде важко.

Записав
Володимир Тихий

Вадим ХРАПАЧОВ

Мені здається, це поняття пов'язане з імперським способом мислення. Іноді цей термін вживають як діагноз чогось неповноцінного. Можливо, це також склалось історично - від провінції завжди більше брали, ніж давали? Брали, головним чином, кращі уми, давали загальне - вищий рівень цивілізації. Завжди існували немов би силові лінії напруги між столицею і провінціями. Хоча і саме поняття столиці дуже відносне. Столиця чого? Можна навести багато прикладів того, як в історичній перспективі амплітуда «столичності» і «провінційності» того самого місця постійно змінювалась. Наприклад, Київ - могутня столиця в XI-XII століттях - глуха провінція в XIV-XV. Москва, що претендує на звання Третього Риму - ведмежий закуток Європи на часи Риму Другого - Візантії і т.д.

- Як на Вашу думку, може, провінціалізм - благо?

- В усі часи все залежало від людей. Славнозвісна «роль особистості» в історії. Свідомість правителів визначала буття підлеглих. У маленькому Мангеймі у XVIII столітті правитель понад усе любив музику. І це місто стало музичною столицею з найкращим у Європі симфонічним оркестром. Щербицький любив футбол, і за його правління Київ став футбольною столицею.

Історія світової культури найчастіше визначалася іншими особистостями - духовними лідерами, вони і визначали «столичність» і «провінційність» духовного життя. Духовні, релігійні столиці - Мекка

в Аравії, Єрусалим у Палестині - в суспільно-економічному плані не є столицями, а деякі з них ніколи і не були.

- Провінціалізм у мистецтві - це свобода чи несвобода?

- Можна згадати кінематографічний і музичний Київ 60-70-х років. Тут, у загальній атмосфері ідеологічної детермінованості і культурного офіціозу, змогли виникнути кінематограф Параджанова і його школи (в розширеному розумінні) і музичний напрямок сучасної класичної музики, який умовно називають «Київський авангард». Обидва явища виникли як подих свободи в атмосфері духовної стагнації офіційної української культури того часу. Для обох характерне відчуття свободи від загальноприйнятих тоді псевдоморальних і професійних норм. Обидва стали явищами світової культури і обидва породили своїх апологетів і свою нормативну косність.

- Чи можливе порівняння: провінціалізм - непрофесіоналізм?

- Згадаймо Йогана Себастьяна Баха - він все життя прожив у глухій провінції, але був внутрішньо гармонійною людиною, глибоким професіоналом своєї справи. Він став світовим класиком не через якісь зовнішні ознаки, а за внутрішньою гідністю.

- Чи потрібно позбавлятися провінціалізму?

- Якщо йдеться про внутрішню сутність, то, звичайно, потрібно. Зустрічають, взагалі-то, за одягом, і можуть так до кінця і не втямити, що ти насправді непоганий. Проте, це все-таки не головне, тому що через якийсь час, людину оцінюють за ділами.

- Якщо б не існувало явища провінціалізму, чи прогресувало б мистецтво?

- Композитор Шнітке каже, що немає значення з чого складається мистецтво, несуттєво, з чого робиться музика, з яких мотивів, що є її матеріалом. Але буває, що талановитість людини - це здатність резонувати і влучати в загальні формули, які, напевне, в нас закладені чи то Богом, чи природою...

Записала
Вікторія Мельникова

мистецька хроніка

Двадцята церемонія вручення «Сезарів»

Якщо щороку церемонія вручення призів французького кіно підносить свій букет сюрпризів, то церемонія цього року була винятком. Очолюваний Аленом Делонем «Сезар-95» проходив під подвійним знаком: сторіччя кіно та двадцятої річниці церемонії. Безсумнівно, вечір продовжив традицію вшанування кінематографа, віддаючи належне піонерам: Луї Люм'єру, Леону Гомону, Шарлю Пате та Чарлі Чапліну і разом з тим не забуваючи і сучасних діячів сьомого мистецтва. Спеціальний «Сезар» за довголітню діяльність в кіно отримала Жанна Моро, а американцям Грегору Пеку та Стівену Спілбергу під овації залу було вручено «Сезари» за гідність в кіно.

Геніальний режисер «Зоряних війн» та «Списку Шіндлера» скористався цією можливістю, щоб підтримати боротьбу за самобутність європейської культури і згадати про той вплив, що справила на нього творчість Франсуа Трюффо.

«Сезар» за найкращий іноземний фільм року одержав фільм «Чотири одруження і одне поховання» англійського режисера Майка Ньюелла.

Та великим сюрпризом став фільм Андре Тешіне «Дикуни», який завоював «Сезар» не лише за кращий фільм, але й за кращу режисуру, сценарій та за кращий жіночий акторський дебют (Елоді Буше).

Переможцями року стали також «Королева Марго» Патріса Шеро, фільм, якому Ізабель Аджані зобов'язана своїм третім призом, а Жан-Юг Англад першим, «Три кольори. Червоне» Кшиштофа Кешльовського та «Фарінеї» Жерара Корбю.

За матеріалами французької преси
підготували
О.Левченко
та Н.Мірошниченко.